

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 4

СОФИЯ, 16-28 ФЕВРУАРИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

ЮБИЛЕЙ

Съборна св. Литургия и честване юбилея на Варненския и Великопреславски митрополит Йоан

На 13 февруари, когато родната ни света Църква отбелязва паметта на св. Евлогий, архиепископ Александрийски, преп. Мартинаан и преподобни Зоя и Фотина, се изпълниха и 50 години от рождението на Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан.

За да уважат архиерея и съслужат заедно с него в празничния ден, в престолния град Варна дойдоха Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит, Техни Високопреосвещенства митрополитите Великогьорновски Григорий, Ловчански Гавриил, Западно- и Средноевропейски

Антоний, Неврокопски Серафим, Старозагорски Киприан, Врачански Григорий, Видински Даниил и Техни Преосвещенства епископите Мелнишки Герасим и Велички Сионий.

Гости от Поместни православни църкви бяха: Техни Високопреосвещенства архиепископ Теодосий на Томис (Румънска православна църква), Едески митрополит Йоил, Еласонски митрополит Харитон (Еладска православна църква), Люблински и Холмски архиепископ Авел (Полска православна църква) и Негово Високопреосвещенство Борисполски и Броварски митрополит Антоний от Украинската **На стр. 3**

Молебен по повод 1150-годишнината от успението на св. Кирил Славянобългарски

На 14 февруари в катедралния храм „Успение Богородично“, гр. Варна, бе отслужен тържествен молебен от Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан. Негово Светейшество Българският патриарх Неофит взе молитвено участие в тържественото богослужение.

Митрополит Йоан бе в съслужение с Техни Високопреосвещенства Великогьорновски митрополит Григорий, Ловчански митрополит Гавриил, Неврокопски митрополит Серафим, Врачански митрополит Григорий, Видински митрополит Даниил, Еласонски митрополит Харитон от Атинска архиепис-

копия, Техни Преосвещенства Диоклийски епископ Методий от Сръбската православна църква, Мелнишки еп. Герасим, главен секретар на Св. Синод, Велички еп. Сионий, игумен на Троянската св. обител, архим. Василий, протосингел на Софийската св. митрополия, архим. Пахомий, ректор на Софийската духовна семинария, свещеници и дякони.

В края на молебена митрополит Йоан произнесе слово, в което каза: *Ваше Светейшество, Ваши Високопреосвещенства и Преосвещенства, Ваше Високопреподобие, всечестни отци, общини в Господа братя и сестри, На стр. 3*

Богословие

• Притчите и присъствието им в евангелията *стр. 1, 4-5*

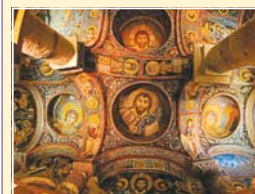
• Св. Йоан Златоуст за вярата, надеждата и любовта *стр. 6*

Достойни архиереи на БПЦ

Митрополит Гервасий Сливенски – подвижник, благодетел, родолюбец *стр. 7*

Колонка на редактора

Любовта е наг свободата *стр. 5*

стр. 8

БОГОСЛОВИЕ

Притчите и присъствието им в евангелията

Притчата е проста и кратка, но разнообразна, жива и запомняща се форма на изразяване. Евангелските притчи разкриват много истини и могат да бъдат характеризирани като земни истории с небесен смисъл, т.е. те имат нравствено, дидактично и догматическо значение.

Разглеждайки смисъла на библейските притчи, св. Йоан Златоуст (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εξήγησεις εἰς τοὺς Ψαλμοὺς, PG55, 225) отбелязва, че те имат много значение, т.е. едновременно подчертават добрия пример и изобличават

лошия, едновременно хвалят и упрекат.

Понятието *притча* има широко значение и обхваща всяко образно слово, даже гатанки и пословици. Според Шиваров (Н. Библейски речник, С., 1994, с. 274.), думата „притча“ в Свещ. Писание се използва за почти всеки израз с преносен смисъл. Според гръцкия автор Λαγόπατης общоприето е да се счита, че познатите ни като притчи евангелски разкази, които Христос използва, за да предаде учението Си, биват три вида метафори: алегии, сравнения и

нравствени разкази или примери. В древногръцката литература притчата се

използва като сравнение, паралел и аналогия във връзка с това, което се

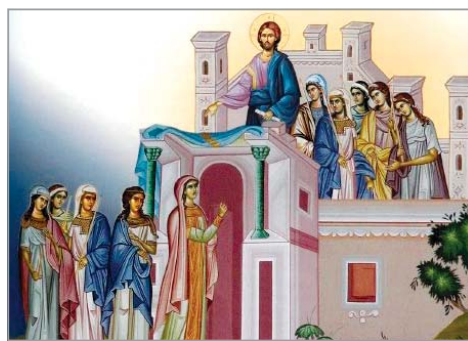
смята за абсолютно правилно. Аристотел не само разграничава притчата от алегорията и метафората, но и от мита.

Има няколко причини Спасителят да преподаде Своето учение в притчи. Първо, много от притчите на нашия Господ Иисус Христос съдържат нравствени или духовни истини, които не могат да бъдат предадени на обикновените хора, ако не са „облечени“ в притчи, които говорят за Божието царство по подходящ и разбираем начин.

„Защо Христос е гово-

рел с притчи?“ – отговор на този въпрос е даден в евангелията от Марк, Матей и Лука, както и в Исая (вж. Марк. 4:10-12; Мат. 13:11-13; Лука. 8:9-10; Ис. 6:8-10).

По-долу са посочени думите на Спасителята според евангелието на ап. Марк и това на ап. Матей: „А когато остана насаме, окръжаващите Го заедно с дванайсетте Го попитаха за притчата. И казваше им: вам е дадено да узнаете тайните на царството Божие, а на ония, външните, всичко бива в притчи; **На стр. 4**

Притчата за разумните и неразумните девичи

Съборна св. Литургия и честване юбилей на Варненския и Великопреславски митрополит Йоан

От стр. 1

православна църква – Московска патриаршия с придружаващата го делегация, както и архим. Василий, официален представител на Руския патриарх Кирил в България, Негово Преосвещенство Диоклийски еп. Методий, викарий на Черногорско-Приморския митрополит Амфилохий.

В тържественото богослужение взеха участие и архим. Василий, протоингел на Софийска св. митрополия, архим. Самуил, игумен на Бачковската св. обител, схиархим. Амвросий, игумен на Зографския манастир, архим. Теохрист, представител на Българската православна църква в Русия, ставр. ик. Нелуц Опря, официален представител на Румънския патриарх Даниил в България, ставр. ик. Димитър Стоев, протосингел при Варненска и Великопреславска света митрополия, свещенство и дякони от България и Поместните църкви.

Песнопенията бяха изпълнени от смесения хор при катедралния храм „Успение Богородично“ и при храм „Св. Атанасий“ в гр. Варна, под диригентството на ик. Кирил Попов.

По решение на Св. Синод Варненският и Великопреславски митрополит Йоан бе удостоен с високото църковно отличие на БПЦ – Българска патриаршия, орден „Св. Йоан Рилски“ – I степен.

Светейшият Български патриарх Неофит връчи на юбилея митрополит Йоан паная и кръст за молитвен спомен от това светло тържество. Поздравителни слова произнесоха и гостите представители на Поместните православни църкви.

В своето слово митрополит Йоан благодари на всички свои гости за уважението и честта, които са му оказали с присъствието си, като изрази сърдечна благодарност към Него-

во Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит за неговата отеческа любов и първосветителския благослов.

Митрополит Йоан благодари на своите събратя, досточтимите архиереи – членове на Св. Синод, взе-

ли решение за удостоверяването му по повод юбилея с орден, в чест на преподобния и богоносен наш отец Йоан пустинножител Рилски чудотворец, както и за тяхната любов и подкрепа.

Варненска и Великопреславска митрополия

Молебен по повод 1150-годишнината от успението на св. Кирил Славянобългарски

От стр. 1

Всяка година, в четирнадесетия ден на февруари, паметта на Църквата ни връща дълбоко назад във времето – в годините, когато са се полагали основите на българската и славянската писменост и християнска култура. Когато постепенно приобщаващите се към християнския свят наши предци е трябвало да получат възможността да четат и да познават библейското откровение и богатата химнография на Църквата, заедно с цялото необятно светоотеческо наследство, на разбираем за тях език, влизайки по този начин в голямото семейство на световната християнска цивилизация.

В тези решаващи дни Всемилоствият Бог въздига от славянския род двамата братя Константин-Кирил и Методий – двама избрани събди на Светия Дух, изобилни дарени с божествената Мублагодат, за да измерят славянобългарска писменост и да започнат епохалното дело по преводите на Божественото Писание и на църковното богослужение на тази нова писменост. Дело свято и чудовно, което с основание ги е причислило в сонма на равноапостолиите: на онези, чийто принос за разпространението на Евангелията вест, на благовестието за Царството Божие и за даруваните ни чрез Иисус Христос спасение и вечен живот, се сравнява със стореното от самите апостоли Христови.

Ако днес, повече от единадесет столетия след блаженото успение на свети Кирил, ние продължаваме да говорим и да пишем на своя роден език, ако днес, в началото на третото хилядолетие от Въплъщението на Божия Син, имаме възможността да творим на този език книжковост и култура, призната от целия цивилизован свят, ако свещените слова на Църквата и днес звучат на красивият език свещен на нашите деди, за всичко това ние благодарим първо на Богу, а след това и на светлите равноапостоли славянобългарски просветители – на тези, които първи от всички избраха буквите и които извършиха първите преводи и подготвиха ученици, които да продължат тяхното велико дело.

Наш духовен дълг е свято да пазим техните за-

вети и да бъдем достойни продължители на стореното от тях, да не позволяваме безценното и дивно наше достояние, азбуката ни и нашият роден български език, да бъдат осквернявани по какъвто и да било начин или да бъдат подлагани под съмнение, каквито гласове са се чували и в миналото, чуват се, за съжаление, и днес.

Езикът на един народ и неговата писменост, заедно с неговата вяра, са неотменилите фундаменти, определящи по недовузмислено уникален начин собствената му идентичност и неговото лице пред света. Нека пазим това лице и тази идентичност като зеницата на очите си и да не се отклоняваме от нея нито на йота, защото дотогава, докато ги има българският език и нашата родна писменост и култура, докато в България има духовност и православие, дотогава ще я има и самата България.

Днес, когато се изпълват 1150 години от блаженото успение на дивния Божий светец и просветител Константин-Кирил Славянобългарски – спра-

ведливо почитан не само от православна България, но и от целия християнски свят, и който е провъзгласен, заедно с брат си свети Методий Славянобългарски, за покровител на цяла Европа, ние отново се прекланяме пред духоносния му подвиг и, като му благодарим за всичко, което е сторил за нас в дните на своя зелен живот, смирено просим него-

вите свети молитви и неговото небесно застъпничество пред престола на Всемогъщия Бог – за Православната ни църква и за свидното ни Отечество, за православно християнско единство и за преуспяването ни като Божий народ.

Нека живата памет на равноапостолия славянобългарски светец и просветител Константин-Кирил бъде в съзнанието на всяко православно сърце!

Божията любов и Неговата велика милост да бъдат с всички нас!

† Варненски и Великопреславски митрополит **ЙОАН**

14 февруари 2019 г.
гр. Варна

Ангел КАРАДАКОВ

Честит Юбилей, Ваше Високопреосвещенство!

На 2 март Негово Високопреосвещенство Сливенски митрополит Йонанкиев навърши 80 години от своето рождение. Възлюбил Бога и Неговото слово и посветил себе си на служение Нему, от десет години насам митрополит Йонанкиев съвместява своите трудове като пастир на поверените му пасоми и синодален митрополит с ръководството на Синодално издателство.

Като му благодарим от сърце за отеческите грижи и мъдрото наставничество, пожелаваме Божията благодат никога да не оскъдява в него, да го просвещава, омагьрява и укрепява в просветителското му и архипастирско служение за полза на светата ни Църква и за личното му спасение!

На многая лета, Владико!

От екипа на Синодално издателство

† НЕОФИТ, Патриарх Български

Служение с истинска апостолска ревност и усърдие

Патриаршеско слово към митрополит Йоан

Ваше Високопреосвещенство, обични в Господа владико Йоане, Уважаеми представители на Поместните православни църкви, Ваши Високопреосвещения и Преосвещения, Уважаеми представители на българската държавност, Боголюбиви отци, обични в Господа братя и сестри,

Светла и вседушерна радост изпълва сърцата на всички нас, които сме тук днес, за да споделим и съпремеем заедно с Вас тържеството на Вашия юбилей – на благословената Ви от Бога петдесета годишнина. Влизаме в радостта Ви и засвидетелстваме нашата обич и подкрепа в архипастирското Ви служение и във всички Ваши усилия за доброто на светата ни Църква и духовния напредък на православния ни народ.

В този светъл и празничен ден всички ние благославяме Господа и Му благодарим, задето в нужното време е насочил стъпките Ви към монашеския подвиг, укрепвайки Ви със Своята благодат в годините на Вашето служение в светата Църква, на която с много ревност по Божието дело отдадохте и продължавате да отдавате всичките си сили и способности. Всички богати дарби и таланти, с които Всеподателят щедро Ви е дарил и които Ви не оставяте скрити, но като подражавате на добрите и верни Божии раби, умножавате и преумножавате (Мат. 25:14-30) за благото и за всяческото преуспяване на нашата Православна църква и на скупото ни Отечество.

Помним Ваше Високопреосвещенство като смирен монах, подвизаващ се усърдно в иночеството, следвайки с душещастително и приятно Господу послушание напътствията на своя духовен отец и наставник. Помним Ви и като протосингел, а сетне и като викарий на Софийския митрополит, където Ви отдадохте много сили и енергия и където под мъдрото духовно наставничество на приснопамятния наш отец и светейши патриарх Максим не само израснахте още повече в духовно отношение, но и придобихте богат църковно-административен опит, с който уверено водите поверената Ви епархия към още по-голям духовен възход.

Незабравим остава и онзи възторг, с който беше посрещната новината за избирането Ви, в края на 2013 г., за Варненски и Великопреславски митрополит, след тъжната ни раздяла с Вашия достоен предшественик – Варненския и Великопреславски митрополит д-р Кирил.

Навсякъде, където бяхте определяли от Господа и от светата Му Църква за духовно и църковно служение, Ви оставяше впечатлението за всецяло отдаден на попрището си монах и клирик, който с истинска апостолска ревност и усърдие допринася към общото богочовешко дело, неизменно подражайки на Пастира на пастирите, Който полагаше душата Си, „за овците“ и Който свидетелстваше за Себе Си: „Аз съм добрият пастир; и познавам Мои-

те Си, и Моите Ме познават“ (Йоан.10:14).

Ето защо, Високопреосвещени владико, в деня на изпълването на Вашия юбилей приемете нашите и на събратята Ви митрополити от Светия Синод на светата ни Църква всесърдечни молитвени благопожелания за още много и благословени години в крепко здраве и бодър дух, през които да продължите и доразвивате всичко сторено от Вас досега, и още повече да утвърдите светата Варненска и Великопреславска епархия като духовно богат Божии виноград, даващ много плод. Плод, който по думите на Спасителя е „... за вечен живот, за да се радват заедно и сеячът, и жетварят“ (Йоан. 4:36). И още казва: „С това ще се прослави Моят Отец, ако вие принасяте много плод, и тогава ще бъдете Мои ученици“ (Йоан.15:8).

Нека Всещедрият и Всемилостив наш Бог бъде с Вас във всяка Ваша стъпка и архипастирско решение и действие за благото и възхода на поверената Ви епархия и на цялата света Православна църква! Всякога да Ви укрепват молитвите и небесното застъпничество на Пресвета Богородица и на всички Божии светии! Вярна Ваша опора в архипастирското Ви служение и занапред ще бъдат всички Ваши събратя – архиереи от Светия Синод, както и клирът и църковното изпълнение на древната и славна Варненска и Великопреславска епархия, която винаги се е радвала на добри и достойни архиереи, духовници и пастири, всеки от които е оставил неизличима диря в живота и в историята на светата ни Църква. Подражайте им и занапред, със същата приемственост, която показвате и сега, като винаги се вдъхновявате от свидетелството на Псалмопевеца, който и днес ни припомня от страниците на светата Библия, че „Господ благоволи към ония, които Му се боят, към ония, които се уповават на Неговата милост“ (Пс. 146:11).

Бог на мира и любовта и общението в Светия Дух да бъдат с всички нас!

Честит и благословен юбилей!
За много години, Високопреосвещени владико!

ХРОНИКА

От България

Националната гимназия за гребни езици и култури с ново име

На 14 февруари, когато отбелязваме 1150 г. от Успението на св. Кирил Славянобългарски, в аулата на СУ „Св. Климент Охридски“ се състоя тържествена церемония, на която официално бе променено името на Националната гимназия за древни езици и култури „Константин-Кирил Философ“, открита на 10 октомври 1977 г.

На празничната церемония присъства и министърът на културата Боил Банов.

Церемонията започна с отслужването на водосвет от Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит. По време на водосвета той обяви официално името на Класическата гимназия, която от този момент ще се нарича „Свети Константин-Кирил Философ“.

Министър Банов в словото си пожела на преподавателите и възпитаниците на училището да носят с чест името Свети

Константин-Кирил Философ.

Дълбоко развълнувана, г-жа Мариела Папазова, директор на гимназията, също се обърна към преподавателната алула: „На днеш-

ни три десетилетия“.

Сред официалните гости в залата бяха първият директор на гимназията г-жа Гергина Тончева, много университетски преподаватели и участници в

ния ден се прекланяме и прославяме делото и подвига на свети Кирил Славянобългарски, които Църквата винаги е приравнявала с делото на самите апостоли. Днес си припомняме и благословеното наше начало, което възроди едно българско училище. Едно начало, което възроди класическото ни образование, прекъснато за це-

Международната научна конференция, която се провежда тези дни в СУ, под надслов „Нему да бъде слава, чест и почит – 1150 години от кончината на Константин-Кирил Философ“.

В края на церемонията възпитаниците на гимназията изпълнаха църковнославянски песнопения.

Весела ИГНАТОВА

Панихида в памет на йеродякон Игнатий – Васил Левски

На 19 февруари се изпълниха 146 години от кончината на най-обичания наш национален герой – йеродякон Игнатий – Васил Левски. В старинния столичен храм „Св. София“ бе отслужено заупокойно последование в негова памет. Молитвено участие в панихидата взе Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Неофит.

Панихидата бе предствоявана от Негово Преосвещенство Белоградчишки еп. Поликарп, викарий на Софийския митрополит. Заедно с него съслужиха архимандрит Василий, протосингел на Софийския митрополит, духовник Ангел Ангелов, духовен надзорник на Софийска епархия, множество представители на различни храмове, софийски свещенослужители и дякони.

Със запалени свещи в ръка на заупокойната молитва присъстваха: кметът на София Йорданка Фандъкова, вицепремиерът Цветан Цветанов, зам.-кметове на Столична община, кметове на софийски райони, депутати, офицери, професори и творци на българската наука, представители на об-

ществени организации и граждани.

В края на панихидата еп. Поликарп се обърна възпоменателно слово към изпълнителите храма богомолци. В него той отбеляза, че църковен, православен, морален дълг ни призовава да се съберем в този старинен храм и да отдадем молитвена почит на Апостола.

„Той не просто отдаде живота си за една кауза, а за България – за Църква, народ и Отечество! Нека се поучим от неговия пример, да се поучим от неговата любов към ближния, тя да ни окрилява, тя да ни вдъхновява за нов духовен житейски подвиг... И да бъдем всички като едно голямо християнско семейство! Бог да прости йеродякон Игнатий!“ – завърши словото

си владиката.

След панихидата духовенството и гражданство се отправиха в литийно шествие към паметника на Васил Левски. Към тях се присъединиха президентът на Република България Румен Радев, председателят на Народното събрание Цвета Караянчева, вицепрезидентът Илия Йотова, министри, посланици, държавни служители и др. официални лица.

Пред паметника на Апостола се проведе митинг-поклонение, на който слова произнесе президентът на Република България и кметът на София. В памет на Дякона държавници, общинари, министри и граждани паднаха на колена в едноминутно мълчание.

В. ИГНАТОВА

Продължение от бр. 3

В своето учение св. Йоан Златоуст не разглежда изолирано вярата (πίστις), надеждата (ἐλπίδα) и любовта (ἀγάπη) като християнски добродетели и не ги откъсва от взаимната им връзка и обусловеност в духовния живот на християните. Духовният път на спасението, възрастването и движението към Бога започва с вярата, укрепва в надеждата и се увенчава в любовта.

С особен интерес светителят тълкува и изяснява онези новозаветни съ-

критерии за трезво отношение към целите на духовния живот и винаги поучавал и напътствал своите духовни чеда да разграничават добре и да практикуват в своя духовно-нравствен живот християнските добродетели според ясно изградена йерархична система, основана се върху християнската любов към Бога и ближните. Главно в смиренното, покаянието и въздържанието той вижда първоначалните, но задължителни за духовното израстване на християнина, духовни стъпала и добро-

да се сподоби да влезе в Божието царство. Това светителят показва красноречиво и ясно с тълкуването на притчата на Исус Христос за разумните и неразумните девици (Мат. 25 гл.). И неразумните девици били постигнали съвършено целомъдрие, но „светилниците им угаснали“ и според евангелската притча те „не дочакали Жениха“ и не се сподобили да влязат на радостния пир в Царството Божие. Защото, според св. Йоан Златоуст, девствително и целомъдрено без милосърдие губят своята

силата и свойствата на християнската вяра. На тази тема са посветени много от ексегетическите му беседи и слова върху Священото Писание на Новия Завет – главно върху Четирите Евангелия, книга „Деяния апостолски“ и посланията на св. ап. Павел.

Светителят дава дълбочена характеристика на вярата като духовна добродетел и лично религиозно преживяване; като благодатен дар на Божията милост или като догматическо изложение на Христовите истини и уче-

За да илюстрира това свое твърдение, св. Йоан Златоуст привежда случая със свещеника в Йерусалимския храм Захария, на когото Бог открил, че ще стане баща на св. Йоан Кръстител (Лука. 1:13). Светителят пресъздава много задълбочено и красноречиво този евангелски разказ. Чрез известните евангелски текстове св. Йоан Златоуст разкрива психологическото състояние и логиката на свещеника Захария, комуто Бог разкрива Своята воля, откликвайки на неговите молитви, и показва, че когато Бог обещава в Своето Слово, ние не бива да се съмняваме в Неговото Всеомогъщество и Благост. „Когато Бог ни уверява в нещо – казва светият отец, – ние не бива да се съмняваме и да издиряваме и любовствваме за причините на Божиите дела или да изтъкваме безсилието на природата да се подчини на Всеомогъщия Бог. Защото силата на Божието решение и Божието определение стоят по-високо от логиката и природата на сътвореното и никое съмнение не може да обезсили Божието установление“.

Тук св. Йоан Златоуст се обръща към всеки един от нас, който в своите съмнения и колебания във вярата в Бога може да бъде поставен в състояние на Захария и с пастирското си слово отправя нравоучително поучение за Божиите обещания и приемане им от вярващите. Светителят казва: „И така, какво правиш ти, човече! Бог обещава, а ти се съмняваш! Може би старостта е по-силна от Бога и Божието обещание? Може би природата е по-силна от нейния Творец? Не знаеш ли, че Божиите слова се превръщат в чудни дела!? Защото Словото Му устрои небесата! Словото Му устрои творението! Словото Му създаде ангелите!“

Св. Йоан Златоуст предлага поучение за Божията правда, с която Бог отсъжда за прозяването на неверието и съмнението, но и

за Божието човеколюбие, което се разкрива в Божията присъда за изправяне на неверието. Той се обръща отново към всеки един от нас с думите: „Поисли за Божието човеколюбие! Бог казва: – Ти не вярваш в Мен! Тогава приеми наказанието, и когато ти докажа думите Си с дела и събитие то се сбъдне, тогава ще се разсея и гневът Ми! И когато разбереш, че справедливо си бил наказан, тогава ще се освободиш и от наказанието!“ С тези думи св. Йоан Златоуст разкрива християнското учение за тайната на Божията правда и Божието човеколюбие, които са неотделими в Божиите установления и отсъди и посочва нравствения характер на вярата в Бога като добродетел, за която Бог ни въздава оправдание или отсъжда за неверието и съмнението ни.

В извода от приведеното тълкувание върху евангелския разказ за свещеника Захария св. Йоан Златоуст преминава и към новозаветното догматическо съдържание на християнската вяра и прави паралел между маловерието или съмнението на Захария и изопачената вяра на еретиците-аномеи, които учели неправилно за Божественото Раждане на Сина Божий от същността на Бог Отец. Тук светият отец прокарва и разкрива разликата между тежестта на маловерието като недостиг на вяра и слабост на вярващия и изопачаването на вярата в ерес при упорство в това изкривено вярване.

И така, вярата според св. Йоан Златоуст е основата на спасителния път и благодатния духовен живот на християните. Когато описва животворното и спасително влияние на християнската вяра, светителят много често прибягва до думите на св. ап. Павел: „Праведният чрез вярата си ще бъде жив... Ние сме от онези, които вярват за спасение на душата“ (Евр. 10: 38-39).

Следва
Доц. д-р Костадин
НУШЕВ

БОГОСЛОВИЕ

Св. Йоан Златоуст за вярата, надеждата и любовта

бития и послания в учението на св. ап. Павел, които разкриват тайнствената сила на вярата, надеждата и любовта като основа на обновения в Христовата благодат и даровете на Светия Дух живот на християните. „Любовта в Христа, казва светителят, понася силен стремеж и желание за спасение, но не само за собственото спасение, а също и за спасението на ближните“. Ето защо св. Йоан Златоуст е привърженик на умерен аскетизъм и на разбирането, че най-важното в живота на християните е практическото разкриване на добродетелите в дела на добротворство. Затова той винаги изтъква централното място на любовта към ближните, която се разкрива в милосърдието. „Нищо не е толкова противно на любовта, казва св. Йоан Златоуст в тълкуванието си върху Евангелието от Матей, както гордостта. И нищо не подсилва толкова любовта, колкото свърхчастие с ближния и в радост, и в беда.“

Аскетичното начало в християнското нравствено учение на светия отец е неразривно свързано с подвижничеството в любовта. То се разкрива преди всичко в учението му за поста, борбата с греховните страсти, покаянието и молитвата, които са необходими за очистване на сърцето от порочните влечения, а на ума – от съмненията в истините за Бога, за да бъде успешно и плодотворно подвижничеството в основните евангелски добродетели – вяра, надежда и любов.

Св. Йоан Златоуст формирал у себе си здрави

детели, в които всеки трябва да се подвизава, за да придобие нравствена чистота и благоразумие. Тези първоначални добродетели, които водят до съвършената любов, светителят нарича също „оръжия“, с които християнинът трябва да се въоръжи в духовната битка срещу греховните страсти и поднебесните сили на злобата. По-късно неговият ученик св. Йоан Касиан разработва подробно това аскетично учение в стройна система.

В учението на светия отец аскетичните добродетели са неразривно свързани с духовната аскеза на поста и молитвата. Постът и молитвата помагат на вярващия да се бори с поривите на страстите и да отблъсква греховните помисли и изкушения, които го връхлитат. Според св. Йоан Златоуст постът и молитвата дават също така „духовни криле на душата и я устремяват нагоре към небесните висини и Бога“. Но най-действената сила в духовния живот, най-превъзходният път на покаянието и най-прекият достъп до Бога според светия отец е милосърдието. То възлиза като благоуханна жертва пред Божия престол и е винаги застъпник за нас пред Всеомогъщия Бог. Милосърдието е най-чистият израз на човеколюбие, а човеколюбието е свойство на Бога и проява на Неговата съвършена божествена любов.

Ето защо, ако някой е постигнал и най-висока степен на целомъдрие и дивство, което е голям подвиг, но няма милосърдие и човеколюбие, той се е подвизавал суетно според св. Йоан Златоуст и няма

спасителна сила и не са приемани от Бога като духовна жертва.

Според светителя липсата на елеи в светилниците на неразумните девици следва да разбираме като липса на добри дела и милосърдие, а елеят в горящите светилници на разумните девици е наличието на добри дела на милосърдие, които Бог признава и приема. Затова Спасителят ни казва, че ще приеме в Своето царство само тези, които са просияли с човеколюбие, милосърдие и дела на любов към ближните.

В центъра на нравственото учение на св. Йоан Златоуст е евангелската любов към Бога и ближните и християнското милосърдие. Върху тях светителят изгражда своето учение за християнската практическа добродетелност, която е жива и действителна проява на „вярата, която без дела е мъртва“ (Яков. 2:26) и на „вярата, която в Христа Исуса действа чрез любов“.

Вярата като добродетел в учението на св. Йоан Златоуст

Чрез вярата в Исус Христос като Спасител и Господ, според новозаветното учение, тайнствено и благодатно се вселява в сърцата на вярващите Самият Христос (срв. Еф. 3:17-19), с което те биват приобщени с Неговата любов и вкоренени в нея, за да възрастват и се изпълват с „пълнотата на духовното съвършенство“ в Бога.

Св. Йоан Златоуст задълбочено изследва духовната природа, характера,

нието на Църквата. Според него вярата открива духовно съзнание на човека за невидимото и насочва ума му към небесното Божие царство. Вярата дава духовна светлина на човека, просветлява и преобразява неговото съзнание и го извежда от мрака на незнанието. Светият отец пояснява, че думата „вяра“ или понятието вяра се употребява в два различни смисъла и има две значения.

В първия и по-общ смисъл, с който си служим, когато говорим за вяра, имаме предвид „силата, която ни подготвя и ни води към знание за Бога и съгласно която всеки един от нас се нарича вярващ“. В по-конкретния смисъл на вярата, като християнска добродетел на благодатната нравственост, основана на обновения в Христа живот и начало на спасението, под вяра разбираме „силата, с която апостолите правеха чудеса и в името на Исус Христос и за която говори Самият Спасител като вяра в Него (вж. Мат. 17:20)“.

Вярата като добродетел св. Йоан Златоуст определил преди всичко като доверие в Бога и предаденост на Божията воля. Според него вярата има религиозно-нравствен характер и се изразява в приемане на Божията воля и отправените към нас изисквания, които Бог ни повелява. Това религиозно значение на понятието вяра светителят обвързва с наличието на предаденост към Божиите заповеди и приемането им „без разсъждение за това защо и при какви обстоятелства Бог ни повелява и заповядва“.

Митрополит Гервасий Сливенски – подвижник, благодетел, родолюбец

В историята на Българската православна църква не са малко архиереите, които са оставили дълбока следа в духовния живот на родната ни поместна православна църква. През 2019 г. се изпълват 100 години от кончината на Сливенския митрополит Гервасий.

Животът на бъдещия митрополит Гервасий не е от леките. Малко са хубавите неща, които му се случват през живота, отреден му от Бога, но пък за получените несподи вместо да похули Създателя, митрополит Гервасий още по-сило възревявал за подвиг.

Той е роден през 1838 г. в гр. Габрово и произлиза от родолюбивото семейство Караолановци. Авторите на биографията на митрополита от официоза на БПЦ „Църковен вестник“, добавят, че митрополит Гервасий се ражда само 40 дена след кончината на баща си.

Светското име на митрополит Гервасий е Генчо Георгиев. Момчето израства под опеката и грижите на майка си, но и тя умира, когато той е едва на 6 години. Бъдещият митрополит има трима братя и три сестри. Семейството на Генчо Георгиев освен че било родолюбиво, било и много религиозно. Най-големият му брат бил монах на Св. Гора – Атон – монах Теофан. Преди да замине за монашеската република, Генчо се учи при известните учители Илия Попов и Цвятко Недев Самарджиев, който е един от създателите на девическото училище в Габрото през 1856 г. и пръв възприема звучната метода на преподаване и класно-урочната организация на обучение, въведена от Йосиф Ковачев. За нейното популяризиране съставя кратко ръководство, което се препишва и разпространява между учителите в ръкопис. В него са отразени въведените от Ковачев новости за начина на организирване и особеностите на класно-урочната система.

Младият човек с желание се изучил в Габровското училище, където изкарва целия петгодишен курс, а след това се учи за кратко и в гр. Пирдоп. Според биографията на митрополит Гервасий „той много желял да се учи и по-нататък, но нямал ни пари, нито пък се явявал някой благодетел“. Поради това обстоятелство Генчо отива да се учи на занаят. Приютява го майстор чехлар. Цели две години младият Генчо се учи на занаята. Това става в периода на неговите 12-14 години.

През 1852 г. с помощта на най-големия си брат, монах от Св. Гора, Генчо заминава заедно с проигумена на Хилендарския манастир Йосиф, който впрочем бил родом от Кратово. По молба на монах Теофан, Йосиф взема със себе си брат му Генчо и го закарва в Пирдоп, където да се учи при известните по онова време учители Тодор Евтимов и Никола Филипов. При тях той се учи още две години и през 1854 г. заминава при брат си в Хилендарския манастир, където продължава да се образова в манастирската библиотека. През следващите 4 години младият юноша се учи на „църковен ред и църковно пение“.

През март 1858 г. Генчо Георгиев е постриган в монашество с името Гервасий. Следващата година младият монах е ръкоположен за йеродякон, като такъв той постъпва на обучение в Духовното училище в Каряя. След четиригодишно служение като дякон Гервасий е ръкоположен в йеромонашески чин през 1863 г.

Три години по-късно манастирското братство на Хилендарския манастир изпраща йеромонах Гервасий да бъде изповедник в гр. Станимака (днешен Асеновград). През 1867 г. той е избран за игумен на Араповския манастир „Св. Неделя“ от Пловдивската църковно-училищна община. В манастира отец Гервасий е игумен шест години, като често оказва подслон на Бенковски и Левски, както и на много други поборници за българската свобода. В своята дейност като игумен йеромонах Гервасий е запомнен и с това, че създава училище, в което се учат повече от 100 деца от околните села, „от които мнозина стават отпосе свещеници и учители и много спомогнали за народната култура“.

За ръкоположението на йеромонах Гервасий в епископски сан има леко размиване в пресата, като в „Църковен вестник“ е упомената датата 28.01.1873 г., а във в-к „Народно слово“, който пише подробна биография на митрополита след неговата кончина, е спомената годината 1875 г. По-вероятно е споменатата в официоза на БПЦ дата да е вярната, като се има предвид, че тя почива на документи.

През 1873 г. Пловдивският митрополит Панарет, „в съгласие с почитените членове на църковно-училищната община в Пловдив“, избира йеромонах Гервасий за свой викарен епископ. С благословието на Българския екзарх Антим I в катедралата „Успение Богородично“ Панарет Пловдивски ръкополага Гервасий в епископски сан с титул „Левкийски“. На ръкоположението на епископ Гервасий присъстват митрополитите Иларион Търновски, Панарет Пловдивски и епископ Серафим Велички.

Като викарен епископ Гервасий помага на митрополит Панарет десет години, „правейки всичко за подобрене участва на населението по време на Средногорското въстание в 1876 г. и при потушаването му, по време на страшното Баташко клане“.

Епископ Гервасий взема участие и в особения турски съд в Пловдив. Неведнъж се застъпва пред американския дипломатически представител, „не забравил българолюбец Скайлера“, който пък съдействал за уведомяването на Европейската комисия, която констатирала турските зверства над българите.

През тези съдбоносни и тежки години Гервасий проявява особена мъжественост, като неведнъж отказва да подпише предложежето му верноподаническо изявление в полза на турците и с риск да си навлече особено големи беди, той „скрепява с подписа си и с печата на митрополията съставения от г-н Ив. Гешов и др. протест против турския режим, който се изпраща чрез Скайлера до Брайта“, а от това пък се усилили още повече „съчувствията“ на английското общество към нещастията на българите.

Не само от турците е недолюбван епископ Гервасий, но и от гърците, и особено от българите фанариоти. Последните наклеветяват епископ Гервасий пред турската власт, че подбуждал народа към въстание и непокорство, вследствие на което той е заточен в Муддавския манастир „Св. Петка“, където бил и „малтретиран“. Там останал три години, когато по молба на Българския екзарх е повикан в Цариград. Според дописката във в-к „Народно слово“ епископът е повикан в Цариград, защото в манастира продължавал да дава убежище на различни бунтовници.

На 20 август 1877 г. епископ Гервасий заминава за Цариград, а там му била възложена задачата да събира помощи за заточени българи. В Цариград епископът остава до сключването на Сан-Стефанския мирен договор, а след това заедно с Панарет Пловдивски (който по същото време бил в Цариград), се прибира обратно в Пловдив. Епископ Гервасий обаче продължава да бъде третирани като неблагонадежен и бил мразен, този път поради своите русофилски чувства.

На 18 май 1886 г. е изпратен в Харманли, за да „урежда ония покрайнини на Старозагорска епархия“. Там той трябвало да поеме и уреди отцепилите се след Съедине-

нието на Северна и Южна България духовни околии – Харманлийска, Каваклийска, К. Агачка и част от Търново-Сейменска със седалище в Харманли. Тези околии той управлявал до август 1890 г., когато Св. Синод го изпраща за помощник на Сливенския митрополит Серафим. Шест години по-късно, а именно през 1896 г., Сливенският митрополит Серафим се престава в Господа и Св. Синод определя временно управляващ делата на епархията да бъде Левкийски епископ Гервасий.

Година по-късно, през 1897 г., Софийският митрополит Партедий е изпратен да проведе изборите за Сливенски митрополит. Това се случва на 21 януари. Жребият се пада на епископ Гервасий и само два месеца по-късно, на 2 март с.г., той е провъзгласен за митрополит на Сливенска епархия.

За своята си епархия митрополит Гервасий положил много усилия да възстанови и възобнови духовния живот. Проявявал много труд и постоянство. Едно от нещата, които особено оставило дълбока следа в паметта на населението от Сливенска епархия, било това, че по препоръка и спомоществателство на митрополит Гервасий много български мадежи са завършили своето образование в Русия, не само в духовни, но и в светски училища и университети. „Затова и в Русия е бил много уважаван и награждаван с ордени“, пише „Църковен вестник“.

Митрополит Гервасий е и един от големите дарители на Софийската духовна семинария. Когато през 1900 г. започва строежът на духовното училище, митрополит Гервасий дава 10 000 лв. лични средства и се нарежда до Видинския митрополит Кирил, като едни от най-големите дарители на духовното ни училище. „За своите благоденяния, в полза на народното просвещение, той е зачислен между дарителите на народната просвета“, пише в-к „Народно слово“.

Митрополит Гервасий се престава в Господа през април 1919 г., като за своето дванадесетгодишно митрополитско служение той остава като един от основоположниците на много духовни начинания в своята богоохраняема епархия. На 5 април митрополит Гервасий е погребан, като опелото и погребението извършва Величкият епископ Иларион, а на погребението се стичат стотици православни християни, които оказват последна почит на незабравимия си архиерей. За временно управляващ Сливенска епархия Св. Синод определя Величкият епископ Иларион.

На 6 април с.г. Св. Синод, под председателството на Доростоло-Червенския митрополит Василий, отслужва панихида за блаженпочившия митрополит Гервасий в храм „Св. София“. Кончината на митрополит Гервасий съвпаднала като дата с годишнината от кончината на Търновския митрополит Антим.

„Той умира с отворени очи за България, раздал всичкото си състояние на бедни и нуждаещи се приживе, оставяйки на своите приемници и на потомството едно добро име и един отличен пример със своя живот и със своите дела“.

Вечна да бъде паметта на митрополит Гервасий!

Ангел КАРАДАКОВ

Кръгли годишнини в Сливенска епархия през 2019 г.

През настоящата 2019 година Сливенската епархийска църква и цялата БПЦ-Българска патриаршия отбелязва няколко кръгли годишнини, свързани с предстоятелите на епархията.

На 14 октомври се навършват 200 години от рождението на първия Сливенски митрополит – Серафим, роден в Пирдоп през 1819 г. и управлявал тази епархия на Българската екзархия от 1873 до 1896 година.

Неговият наследник – Сливенски митрополит Гервасий, почива на 4 април 1919 г. и тази година отбелязваме 100 години от кончината му.

Навършват се и 80 години от кончината на Сливенския митрополит Иларион, упокоил се в Господа на 13 март 1939 г. в престолния си град.

Ниневдразтващият Сливенски митрополит – Негово Високопреосвещенство Йоанкиий – е роден на 2 март 1939 г. в сливенското село Пет могил и се навършват 80 години от рождението му.

ПОКЛОННИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ

Продължение от бр. 3

Катедралата при гробницата „Селиме“ – това ми обещаха да видя, а спряхме пред голям скален масив, набразден от по-големи и по-малки отвори, в район осеян с причудливи островърхи каменни пирамиди. Пейзаж като от друга планета.

неголям правоъгълен процеп в скалата и когато очите ми свикват с полумрака, онемявам от изненада. Пред погледа ми се простира огромна трикорабна катедрала с два реда колони с богати капители, балкони на западната и на страничните стени, стъпала водещи към тях през тесни тунели, тронове до предните колони за

нели, проходи и стъпала. Открадвам малко време да остана насаме със себе си и с Бога в полумрака на една от многобройните каменни килии, преди да се отправим към Гьореме.

Няма как да подмигнем църквите в долината при Соанлъ, около 20-30 църкви и параклиси, разположени на групи по про-

бани в скалите църкви и параклиси. Фреските в тях са от един продължителен период: от IV до XI-XII век, като са се запазили в сравнително добро състояние. Едни от най-ценните образци на византийската живопис, особено от X и XI век.

В комплекса се намират Девичкият манастир със своите 6-7 етаж, от

жители са уподобили на ябълка!) в лявата ръка на Архангел Михаил, изобразен на купола. Тук са и храм „Св. Екатерина“, „Църквата на сандала“, „Църквата на катарамата“ (или на токата).

Впечатление правят поделите на църквите в комплекса, набраздени от изсечени плътно един до друг гробове (вероятно на

его на техните жители; заради кръвата на мъчениците, напоила земите им; заради манастирите, скитовете, отшелническите килии и безчисленото множество преподобни подвижници, подвизавали се по тези места; заради благолепните храмове, въздигнати в Негова прослава; заради книжовните школи и разцветата на богословието там...

Но Той не ги е пощадил, не е възпрял нашествениците. Предал ги е в ръцете на езичници и друговерци, предал ги е на поругание и запустение.

Питам се защо Господ, Който е всемогъщ, не е опазил тези свети някога места от посегателство. И струва ми се, най-вероятният отговор е, че места, стради, държави и дори поместни църкви не са от първостепенно значение за Господ. Издигат се, прославят се, а после следва разпад, разруха и забвение.

А какво е важно тогава? – питам се. – Може би, да се раждат нови жители на Царството Божие. Земната, воинстващата църква да ражда причастници на Небесната, славната, тържествуващата Църква Христова. Май само това е важно, защото само това остава за Вечността.

И ако нашите души не са се предали на поругание от демоните и на запустение, ако са живи за Христа и възвръщат в Нево към богоподобие и святост, всичко е наред и няма никакво място за притеснение. Каквото и да става наоколо, няма от какво да се боим.

Та, мисля си за славната Кападокийска църква, за древните църкви... А и за сегашните.

Следва
Александра
КАРАМИХАЛЕВА

Неземната земя на Кападокия

Скалният масив се оказва цял манастирски комплекс с множество килии, параклиси, помещения за готвене и хранене... И колкото по-нависоко се катериш по изгладените от безброй стъпки пътеки и стъпала, издълбани в скалата, толкова по-силно е усещането, че не си тук и сега, а в друг, различен свят.

Надниквам през вратите, влизам в помещението, опитвам се да отгатна какви функции са изпълнявали, да доловя от живота, текъл някога там.

Влизам през поредния

старейшините на общината, олтар с три отделни престола... И всичко това прецизно издълбано в скалата. Най-голямата скална църква в света.

Любопитството ме повежда през тунел, водещ от олтара през скалата, и излизам в голяма правоъгълна зала – най-вероятно манастирската трапезария.

Някои от килиите са разположени на няколко нива в отделни скални пирамиди, други – в големия скален масив, свързани със сложна мрежа от ту-

тежието на долината и нейните разклонения, заедно с прилежащите при тях гробници и жилищни помещения.

Сред тях впечатляват т. нар. „куполни“ църкви, забележителни с това, че скалните пирамиди са оформени с характерните за византийското храмостроителство форми не само отвътре, а и отвън – с куполи, слепи арки, корнизи... като при зиданите от камък и тухли църкви.

На около километър от Гьореме е манастирският комплекс „Огледална църква“, разположен на няколко нива, с неговата трикорабна базилика, с украса от червеникави геометрични орнаменти, пряко свързана с храма засводена трапезария (в която братската трапеза е своеобразно продължение на свхаристийната), жилищни и стопански сгради, гробници.

И ето ни пред т. нар. „музей на открито“ – Гьореме. Музеят е в списъка на световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО от 1984 г. В комплекса са запазени в сравнително добро състояние повече от 30 издъл-

църкви, трапезарии и килии, издълбани в огромна скала и свързани помежду си със стълбища, тунели, мостове, в който са се подвизавали ок. 300 монахини.

Малките входове изненадваат с размерите на църквите, прокопани вътре в скалите. Повечето от тях имат купол, който не се вижда отвън и често единственият източник на светлина е от вратата. Такъв е случаят с „Тъмната църква“, чиято пълна изолация от слънчева светлина е запазила фреските по стените ѝ в перфектно състояние.

В комплекса са храмове „Св. Василий“ и „Св. Варвара“, „Църквата на змията“, наречена така заради изображението на св. Георги, убиващ змея; „Църквата с ябълката“ от XI век, издълбана във формата на кръст, с поддържан от четири колони централен купол. Църквата носи името си от облия предмет (който местните

мъченици и преподобни) и по-малки вдлъбнатини (навярно за кости). И това изглежда повече от естествено на място, където границата между тукашния и отвъдния живот е била пределно тънка, където земната воинстващата Църква е била едно с Небесната – славната Христова Църква, където живи или мъртви угодниците Божии са били еднакво живи в Христа.

И сега, от дистанцията на времето си мисля за славната някога Кападокия, за утробата на тази каменната земя, родила безчислено множество светии. Мисля си за Светите земи, за Антиохия, Александрия... – какво са били и какво са сега.

Мисля си, че според нашата човешка логика би трябвало те да са най-свидните места за Господ. Заради това, че първо там се разпространява благовестието, че първо там са повярвали в Христа Разпнатия; заради благочести-

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2019 г.

1 година	30,00 лв.
6 месеца	15,00 лв.
3 месеца	7,50 лв.
ед. цена	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.